

VLAAMSCHE JONGEREN VREDES-AKTIE (VJVA), Vlaamse neutrale pacifistische jongerenorganisatie (1931-1937).

Werd in februari 1931 te Antwerpen opgericht naar het model van de Jongeren Vredes-Aktie (JVA) in Nederland, waarvan de beginselverklaring verkort werd overgenomen. De bedoeling een pluralistische vredesorganisatie uit te bouwen bleek niet haalbaar. Al snel richtten katholieke leden de **Katholieke Jongeren Vredes-Aktie** (KJVA) op. De VJVA zou vooral rekruteren uit vrijzinnige jongerenmiddens. Stichter en eerste secretaris was Frans Arijs. Bekende leden waren **Renaat Merecy** en

Paul de Ryck, allebei ex-voorzitters van het Algemeen Vlaamsch Studentenverbond (AVS). Het eerste jaar werd het tijdschrift van de VJVA, *Vredesstrijd*, aan de leden opgestuurd. Van maart 1932 tot en met september 1935 had VJVA een eigen maandblad: *Nooit meer*.

Behalve met de VJVA had Arijs ook nauwe contacten met het Nederlandse anarchistische Internationaal Antimilitaristisch Bureau (IAMB). Persoonlijke banden waren er met Bart de Ligt en Henriëtte Roland Holst. De VJVA gebruikte in haar propagandastrijd veel Nederlandse boeken en brochures, deed vaak een beroep op Nederlandse sprekers en zou de actiemodellen van de JVA overnemen. VJVA was betrokken bij de zomerkampen voor Nederlandse en Vlaamse jongeren naar aanleiding van de IJzerbedevaart in 1932 en 1933.

De VJVA was ook de voortzetter van Armand Suls' pacifistische activiteit: ze 'erfde' niet alleen zijn propagandamateriaal, maar ook zijn nauwe contacten met de War Resisters' International (WRI). Vanaf 1933 tot 1934 werd naar Nederlands model de campagne "Mobilisatie voor de vrede" opgezet: elke maand werden minstens tienduizend antimilitaristische pamfletten in Vlaanderen verspreid. De VJVA stond zeer kritisch tegenover het fascisme in Europa en in de V.B. Wel wees zij het gebruik van geweld ertegen af, zoals bleek uit de verspreiding van de aangepaste Nederlandse brochure *Oorlog tegen Hitler Duitsland?* in 1934. Geïnspireerd door De Ligt werd nagedacht over geweldloze alternatieven. Zo publiceerde de VJVA een Gandhinummer en De Ligts *Strijdsplan tegen oorlog en oorlogstoerusting* in 1934.

In 1935, toen Arijs een functie opnam binnen de WRI, werd Rik Dhont secretaris. De VJVA was toen een kleine, grotendeels Antwerpse kring, een soort jeugdbeweging die zowel kampen als studiebijeenkomsten organiseerde. Dhont startte opnieuw met een tijdschrift: *Vrede als daad* (naar een boek van De Ligt). Hij staakte de uitgave na een of twee nummers wegens financiële problemen. In 1936-1937 werd ook naar Nederlands voorbeeld geprobeerd een beweging van Vlaamse schrijvers tegen de oorlog op te zetten. Een vijftigtal Vlaamse schrijvers sloot zich aan bij het Kunstenaarsfront voor Geestelijke Weerbaarheid. Het kwam maar tot een geuigenisavond in Antwerpen met Gerard Wal-schap, Lode Zielens en Jozef Muls (in november 1936). De Spaanse burgeroorlog betekende de finale test die de organisatie niet overleefde.

Een steunactie voor gevluchte Duitse dienstweigeraars, die al in 1935 startte, werd ook na de opheffing van de organisatie in 1937 en zelfs tijdens de bezetting voortgezet (*Dienstweigeraars-Steuncomités*).

LITERATUUR: 'l'Action pour la paix', in *Le Rouge et le Noir* (20 februari 1935); – F. Arijs, 'De vredesbeweging hier en elders' in *Hooger Leven* nr. 39 (29 september 1935), p. 1717; –

*Schrijvers getuigen tegen oorlog en antimilitarisme, 1936²; – G. Jo-
cheim, Antimilitaristische Aktionstheorie, Soziale Revolution und
Soziale Verteidigung. Zur Entwicklung der Gewaltfreiheitstheorie in
der europäischen antimilitaristischen und sozialistischen Bewegung
1890-1940, unter besonderer Berücksichtigung der Niederlande,
1977; – M. Lamot, Voorgeschiedenis en ontstaan van pacifistische
bewegingen in Vlaanderen (1919-1931), KUL, onuitgegeven licenti-
aatsverhandeling, 1984.*

ETIENNE VAN NEYGEN